การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบน
จากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๘

ความเสี่ยงการทุจริต หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการรับสินบน

วัตถุประสงค์ของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถจะช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริต ให้แก่บุคลากรขององค์กร ถือ เป็นการป้องกันการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่า การดำเนินการขององค์กรจะไม่มีการทุจริตหรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีมาตรการระบบ หรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจรติซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

ทำไมจึงต้องมีการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจรติ

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและปฏิบัติงานตามการควบคุมภายในที่เหมาะสมเพื่อลดความเสี่ยงด้านการทุจรติ ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรขององค์กรถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การนำกระบวนการการประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่า การดำเนินการขององค์กรจะไม่มีการทุจริต หรือกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำระบบการประเมินความเสี่ยงมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร

การบริหารจัดการความเสี่ยง เป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยงก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง และแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อน เริ่มปฏิบัติงานหลักตามภาระงานปกติของการเฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกัน โดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มีการรับรู้และยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง (ผู้นำส่งงานให้) เป็นลักษณะ Pre-Decision ส่วนการตรวจภายในจะเป็นลักษณะกำกับติดตามความเสี่ยง เป็นการสอบทาน เป็นลักษณะ Pre-Decision

องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure/Incentive หรือแรงกดดันหรือแรงจูงใจ Opportunity หรือ โอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่างๆ คุณภาพการควบคุม กำกับควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อน และ Rationalization หรือ การหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎี สามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle)

ขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

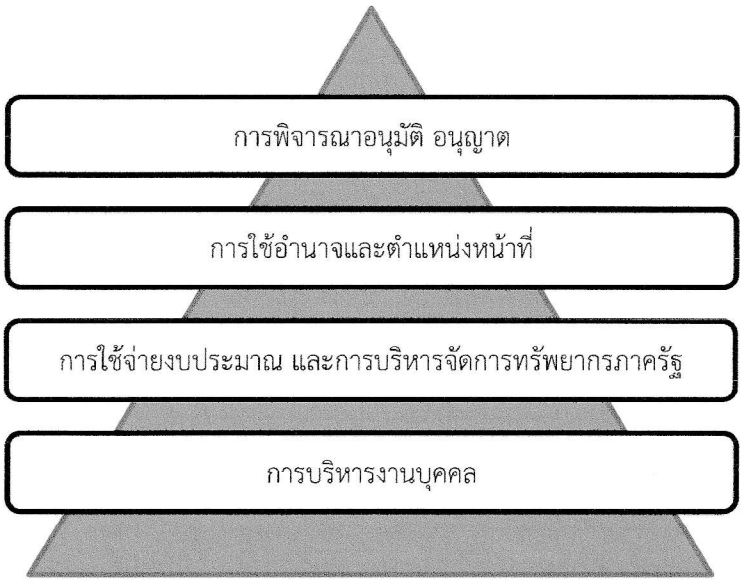
แบ่งประเภทความเสี่ยงการทุจริต ออกเป็น ๔ ด้าน ดังนี้

๑. ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ภารกิจให้บริการประชาชนอนุมัติ หรือ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวก
การพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘

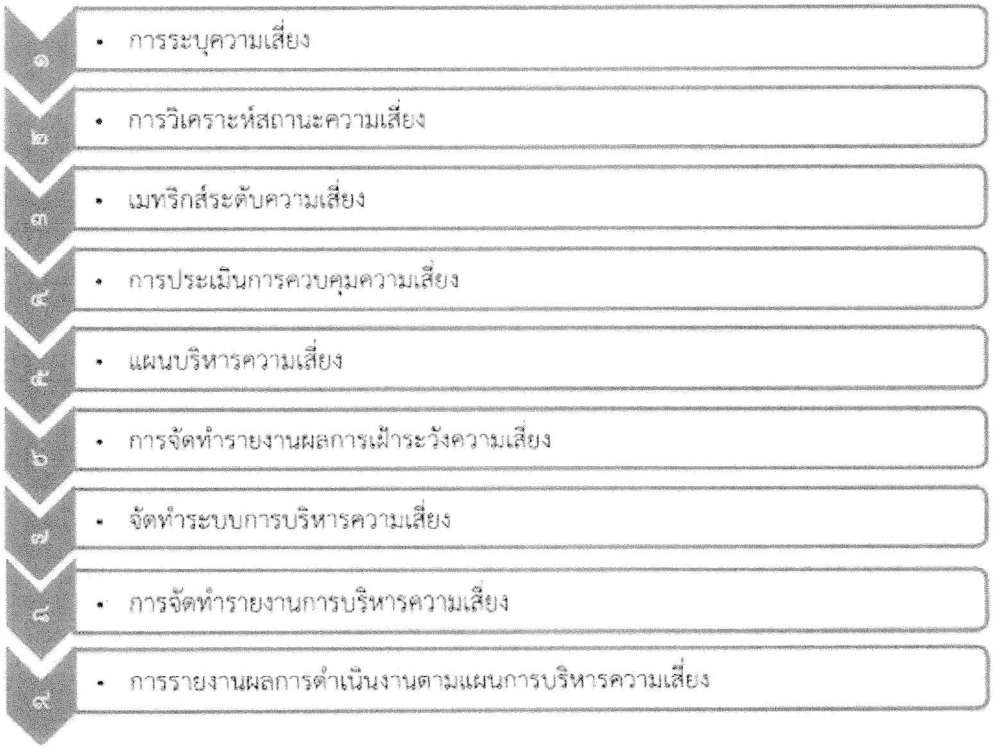
๒. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

๓. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการภาครัฐ

๔. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการบริหารงานบุคคล

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตมี ๙ ขั้นตอน ดังนี้

การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

การระบุความเสี่ยงหรือการค้นหาความเสี่ยง/ปัจจัยเสี่ยง หน่วยงานต้องทำการระบุภาระงานหลัก/ภาระงานย่อยของหน่วยงาน ที่มีความเสี่ยงหรือโอกาสที่อาจเกิดการทุจริต โดยไม่ต้องคำนึงว่าหน่วยงานจะมีมาตรการป้องกันหรือแก้ไขความเสี่ยงอยู่แล้ว หรือไม่ โดยพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงทั้งปัญหา/พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าเคยเกิดมาก่อน คาดหมายไว้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำ หรือมีประวัติ มีตำนานอยู่แล้ว เรียกว่า Known Factor และปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากการพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต ปัญหา/พฤติกรรมความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น (คิดล่วงหน้า ตีตนไปก่อนไข้เสมอ) หรือ UnKnown Factor เพื่อนำไปพิจารณาเตรียมการป้องกันและวางแนวทางการจัดการสำรองไว้เผื่อเกิดขึ้น โดยค้นหาความเสี่ยงให้ได้มากที่สุดแล้วจึงทำการแยกว่าความเสี่ยงใดเป็น Known Factor หรือ UnKnown Factor

Known Factor	ความเสี่ยงทั้งปัญหา/พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าเคยเกิดมาก่อน คาดหมายไว้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำ หรือมีประวัติ มีตำนานอยู่แล้ว
UnKnown Factor	ปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากการพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต ปัญหา/พฤติกรรม ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น (คิดล่วงหน้า ตีตนไปก่อนไข้เสมอ)

เทคนิคในการ ระบุความเสี่ยง หรือค้นหาความเสี่ยงการทุจริตด้วยวิธีการต่างๆ ดังนี้

เกณฑ์ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) เชิงคุณภาพ

ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๒๕ ครั้ง/ปี
๔	สูง	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๒๐ ครั้ง/ปี
๓	ปานกลาง	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๑๕ ครั้ง/ปี
๒	น้อย	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๑๐ ครั้ง/ปี
๑	น้อยมาก	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๕ ครั้ง/ปี

เกณฑ์ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)

ระดับ	ความรุนแรง	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	เสียหายต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน ประชาชนไม่ได้รับความสะดวก เป็นภัยด้านความมั่นคง อาชญากรรม และความรุนแรงอื่นๆ
๔	สูง	เสียหายต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน ประชาชนไม่ได้รับความสะดวก
๓	ปานกลาง	เสียหายต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน
๒	น้อย	-
๑	น้อยมาก	-

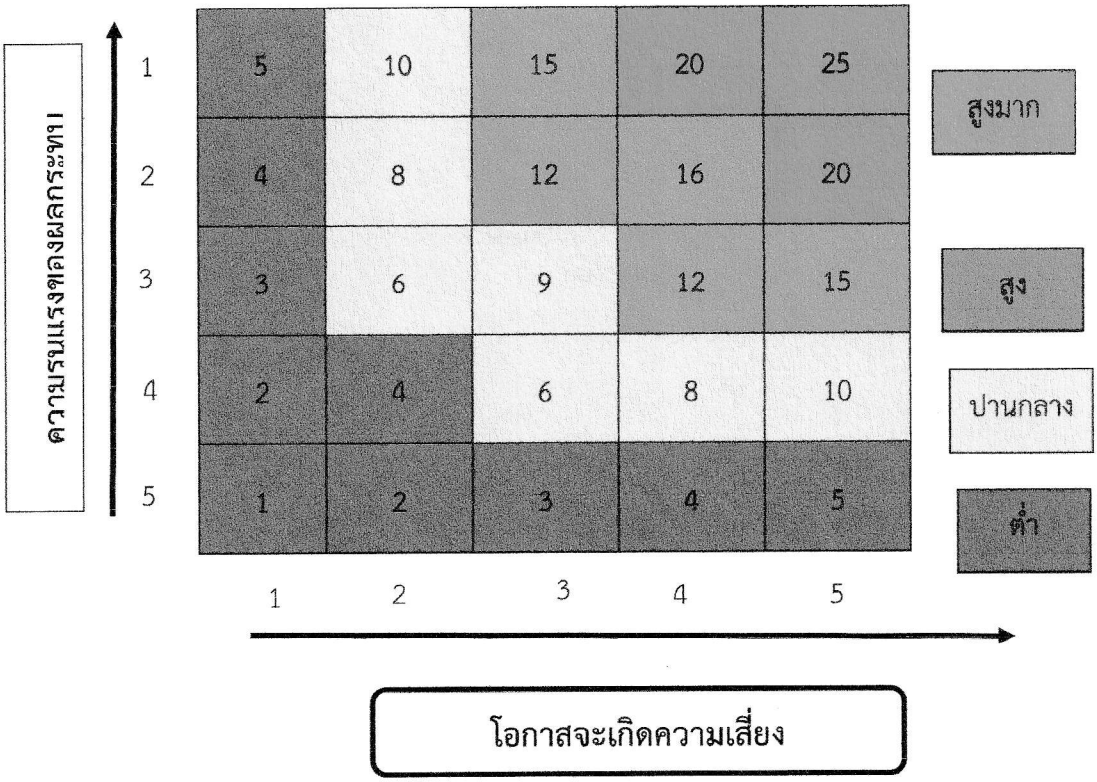
ระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk) แสดงถึง ระดับความสำคัญในการบริหารความเสี่ยง โดยพิจารณาจากผลคูณของระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) กับระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ของความเสี่ยงแต่ละสาเหตุ (โอกาส X ผลกระทบ) กำหนดเกณฑ์ไว้ ๔ ระดับ คือ สูงมาก สูง ปานกลาง น้อย

ลำดับความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน	เขตสี (zone)	มาตรการกำหนด
๑	ความเสี่ยงระดับสูงมาก (Extreme Risk : E)	๒๐ – ๒๕ คะแนน	แดง	มีการลดและประเมินซ้ำ หรือ ถ่ายโอนความเสี่ยง
๒	ความเสี่ยงระดับสูง (High Risk : H)	๑๐ – ๑๖ คะแนน	ส้ม	มีมาตรการลดความเสี่ยง
๓	ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)	๖ – ๙ คะแนน	เหลือง	ยอมรับความเสี่ยง แต่มีมาตรการควบคุมความเสี่ยง
๔	ความเสี่ยงระดับต่ำ/น้อย (Low Risk : L)	๑ – ๕ คะแนน	เขียว	ยอมรับความเสี่ยง

ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงจะต้องกำหนดแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Profile) ที่ได้จากการพิจารณาจัดระดับความสำคัญของความเสี่ยง จากโอกาสที่จะเกิดขึ้น (Likelihood) และผลกระทบที่เกิดขึ้น (Impact) และขอบเขตของระดับความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้ (Risk Appetite Boundary) ด้วยสูตรการคำนวณ ดังนี้

ระดับความเสี่ยง = โอกาสในการเกิดเหตุการณ์ต่างๆ x ความรุนแรงของเหตุการณ์ต่างๆ

ตารางระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk)

สถานะสีแดง : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ ต้องมีแผน/มาตรการเพื่อลดความเสี่ยงทันที

สถานะสีส้ม : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ ต้องมีแผน/มาตรการเพื่อลดความเสี่ยง

สถานะสีเหลือง : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ แต่ต้องมีการทบทวนความพอเพียงของมาตรการควบคุมที่มีอยู่

สถานะสีเขียว : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ โดยไม่ต้องมีการจัดทำแผนเพื่อลดความเสี่ยง

การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘

องค์การบริหารส่วนตำบลกุดกุง อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร

ลำดับ	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยง	โอกาสเกิด	ผลกระทบ/ความรุนแรง	ระดับความเสี่ยง (Risk Socre)	วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	หน่วยที่รับผิดชอบ
๑	๑) การอนุมัติ อนุญาต ตาม พรบ.อำนวยความสะดวก ใน การพิจารณ อนุญาต ของทาง ราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	การขุดหน้าดินขายโดยไม่ได้รับอนุญาต การขุดดินในพื้นที่ของตนเองเพื่อไป จำหน่ายโดยไม่ไปยื่นคำขออนุญาต ตาม พระราชบัญญัติขุดดินและถมดินเมื่อ ตรวจพบการกระทำความผิด จึงเสนอ สินบนให้เจ้าหน้าที่เพื่อไม่ให้ดำเนินคดี ตามกฎหมาย	๒	๓	ความเสี่ยงระดับปานกลาง	๑.สร้างความรู้ความเข้าใจในกฎหมายที่ เกี่ยวข้อง กับการขุดดินถมดิน เพื่อให้ ประชาชนดำเนินการอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ๒.การสนับสนุนระบบที่โปร่งใส เช่นการ ยื่นคำขออนุญาตทางออนไลน์	กองช่าง
๒	(๒) การใช้อำนาจตามกฎหมายหรือการให้บริการตามภารกิจ	การใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สำรวจ ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในทางมิชอบ เพื่อเรียกรับผลประโยชน์หรือให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์เพื่อให้เกิดผลต่อการจัดเก็บ ภาษี	๒	๓	ความเสี่ยงระดับปานกลาง	๑.มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ ๒.จัดให้มีการตรวจสอบข้อมูลที่ดินและ สิ่งปลูกสร้างให้ถูกต้องเป็นปัจจุบัน	กองคลัง
๓	(๓) การจัดซื้อจัดจ้าง	การกำหนด TOR ที่จะทำให้เกิดความเสี่ยงในการเรียกรับสินบนจากผู้ประกอบการรายใดรายหนึ่ง	๒	๓	ความเสี่ยงระดับปานกลาง	๑.แต่งตั้งคณะกรรมการกำหนด TOR ที่ มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน อย่างน้อย ๑ คน ๒.ระบุรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะให้ มีความครอบคลุม ไม่เอื้อประโยชน์ต่อ ผู้ประกอบการการรายใดรายหนึ่ง ๓.เปรียบเทียบคุณสมบัติของพัสดุ ครุภัณฑ์ที่จะดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างจากผู้ประกอบการประเภทเดียวกัน อย่างน้อย ๓ ราย	กองคลัง

การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘

องค์การบริหารส่วนตำบลกุดกุง อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร

ลำดับ	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยง	โอกาสเกิด	ผลกระทบ/ความรุนแรง	ระดับความเสี่ยง (Risk Socre)	วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	หน่วยที่รับผิดชอบ
๔	(๔) การบริหารงานบุคคล	การรับโอนมีการเรียกรับสินบนเพื่อให้ได้มาในตำแหน่งช่วยเหลือพวกญาติในการโอนย้าย	๒	๓	ความเสี่ยงระดับปานกลาง	๑.จัดอบรมคุณธรรมจริยธรรมให้กับ ข้าราชการและผู้บริหาร ๒.กำหนดโทษหากมีการฝ่าฝืนหรือ กระทำผิดตามแนวทางปฏิบัติจะต้อง ได้รับโทษทางวินัย	สำนักปลัด

หมายเหตุ* ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงทุจริต

สีเขียว=ไม่มีความเสี่ยง/ความเสี่ยงต่ำ(ไม่จำเป็นต้องจัดทำมาตรการ)	สีเหลือง=ความเสี่ยงระดับปานกลาง
สีส้ม=ความเสี่ยงระดับสูง	สีแดง=ความเสี่ยงระดับสูงมาก